

Рекомендовано
на засіданні кафедри
залізничних станцій та вузлів
протокол № 1 від 28.08.2025 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

Митне оформлення вантажних перевезень

II семестр 2025-2026 навчального року

освітній рівень - перший (бакалавр)галузь

знань 27 Транспорт/ J – Транспорт та послуги

спеціальність 275.02 Транспортні технології (на залізничному транспорті) / J7 –Залізничний транспорт

освітні програми:

- Організація перевезень і управління на транспорті (ОПУТс);
- Організація перевезень і управління на транспорті (ОПУТ, повна форма навчання);
- Організація правової та експедиторської діяльності (ОПЕД)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор та керівник практичних занять:

Пестременко-Скрипка Оксана Сергіївна

(кандидат технічних наук, доцент)

pestremenko@kart.edu.ua

Контакти: +38 (066) 6410-140

Години прийому та консультації: кожен понеділок з 12.00-13.00

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 1 корпус, 3 поверх, 304 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

Цілі та завдання навчальної дисципліни.

Міжнародні вантажні перевезення в залізничному сполученні сьогодні набувають особливого значення як ланка, що з'єднує країни та забезпечує взагалі розвиток міждержавних відносин. В цьому сенсі залізниці сьогодні стали бізнес-утворюючим партнером для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Організація перевезення вантажів у міжнародному залізничному сполученні відбувається при безпосередньої участі митних, прикордонних та інших контролюючих органів.

Саме володіння злагодженою спільною технологією обробки міжнародних вантажів та пасажирів з виконанням митного оформлення, митних та прикордонних процедур в пунктах пропуску через митний кордон причетними органами є основою їх чіткої та безперебійної роботи і успішної діяльності будь-яких підприємств та організацій, у тому числі і залізничного транспорту України.

Вивчаючи цей курс, студенти зрозуміють основи митного законодавства відносно питань організації, перевезення та митного оформлення перевізних та супроводжувальних документів при переміщенні товарів, вантажів, пасажирів і рухомого складу через митний кордон держави. Вони будуть мати уявлення щодо технологічних процесів організації, оформлення та перевезення за участю всіх причетних установ, органів та організацій, видів транспортних та супровідних документів, умов міжнародних контрактів, видів та призначення пунктів пропуску через державний кордон держави, поняття контрабанди та методів її попередження на транспорті, методи та засоби митного контролю.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

- 1. Ціннісно-смыслову компетентність** (формування та розширення світогляду студента в області використання основ митного законодавства при організації та митному оформленні вантажних перевезень в міжнародному залізничному сполученні із залученням митних, прикордонних та інших контролюючих органів);
- 2. Загальнокультурну компетентність** (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області історичного розвитку митних відносин та, в цьому контексті, і управління вантажними перевезеннями на залізничному транспорті);
- 3. Навчально-пізнавальну компетентність** (формування у студента зацікавленості про стан та перспективи розвитку митної справи на транспорті, транспортних технологій і спільних з митним органами технологічних процесів на транспорті; формування креативної складової компетентності; оволодіння основами комп'ютерного моделювання; формування зацікавленості студента до аналізу та дослідження окремих ситуацій та процесів взаємодії підприємств та організацій різної форми власності при міжнародних вантажних перевезеннях);
- 4. Інформаційну компетентність** (формування вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в області митних процедур на транспорті та управління вантажними перевезеннями в умовах виконання митних процедур за допомогою сучасних інформаційних технологій);
- 5. Комунікативну компетентність** (формування у студента навичок роботи в групі шляхом застосування у спілкуванні знання мови та професійних питань, індивідуального підходу до вирішення та аналізу окремих питань групових проектів в області вантажних міжнародних залізничних перевезень з митними процедурами);
- 6. Компетентність особистісного самовдосконалення** (елементи духовного й інтелектуального саморозвитку; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом формування умінь і навичок досягнення бажаного рівня

професійних знань та цілеспрямованості в їх застосуванні, їх самооцінки; постійний пошук нетрадиційних підходів до проблеми взаємодії транспортних організацій та митних органів).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавить застосування митного законодавства на транспорті при оформленні документів на перевезення вантажів, товарів, рухомого складу і пасажирів у міжнародному залізничному сполученні, питання їх митного оформлення та митного контролю вам потрібно саме це!

Цей курс надає навички щодо застосування основ митного законодавства при організації та митному оформленні транспортної документації при перевезеннях вантажів у міжнародному залізничному сполученні.

Від здобувачів очікується: базове розуміння основ експлуатаційної, вантажної та комерційної роботи залізничного та інших видів транспорту; характеристик транспортних засобів та умов їх використання; діючих інформаційних систем управління та планування на залізничному транспорті; основ взаємодії різних видів транспорту; призначення міжнародних логістичних систем.

Зміст курсу, який вивчається з лютого по травень, присвячено історії розвитку митної справи в Україні; органам державного регулювання митної справи; організації і методам митного контролю на транспорті; порядку переміщення та пропуску через митний кордон на залізничному транспорті пасажирів, товарів, вантажів та інших предметів; основам митного оформлення міжнародних вантажних перевезень; видам та розрахунку розмірів стягнень митних платежів і податків; питанням контрабанди та порушення митних правил.

Курс складається з однієї лекції і одного практичного заняття на два тижня та супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та індивідуальними завданнями за темами занять. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні питання протягом обговорень в аудиторії та виконання розрахунку митних платежів.

Команда викладачів буде готовою надати будь-яку допомогу по електронній пошті і особисто у зазначений час консультації з курсу навчальної дисципліни, з питань виконання індивідуальних завдань та питань змістовних модулів.

Курс складається з двох змістовних модулів:

- Змістовий модуль 1. Загальні положення щодо організації підготовки та митного оформлення вантажних перевезень. Митна вартість товарів.
- Змістовий модуль 2. Декларування як складова митного оформлення. Митні режими. Митні платежі та порядок їх нарахування. Гарантії забезпечення виконання зобов'язань перед митними органами. Митне оформлення вантажних перевезень. Організація боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил.

Опис навчальної дисципліни:

- кількість кредитів ЄКТС – 6;
- загальна кількість годин – 180;
- термін викладання – семестр.

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Загальні положення щодо організації підготовки та митного оформлення вантажних перевезень. Митна вартість товарів.

Тема 1. Загальні положення митного оформлення. Зони митного контролю. Режим зони митного контролю.

Тема 2. Гармонізована система опису та кодування товарів. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД).

Тема 3. Ідентифікація вантажу та визначення його країни походження. Сертифікація вантажів.

Тема 4. Поняття та основне призначення митної вартості. Контрактна (фактурна) вартість товару.

Тема 5. Методи визначення митної вартості товарів.

Тема 6. Декларування митної вартості суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Загальна характеристика міжнародних правил тлумачення торгових термінів Інкотермс.

Тема 7. Використання Інкотермс для розрахунку митної та фактурної вартості.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Декларування як складова митного оформлення. Митні режими. Митні платежі та порядок їх нарахування. Гарантії забезпечення виконання зобов'язань перед митними органами. Митне оформлення вантажних перевезень. Організація боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил.

Тема 8. Форми письмового декларування. Види митних декларацій. Загальна декларація прибуття.

Тема 9. Поняття митного режиму, його види та значення. Характеристика митних режимів (імпорт, реімпорт, експорт, реекспорт, транзит).

Тема 10. Види митних режимів: тимчасове ввезення, тимчасове вивезення, митний склад, вільна митна зона, безмитна торгівля, переробка на митній території, переробка за межами митної території, знищення або руйнування, відмова на користь держави.

Тема 11. Роль митних платежів в системі економічних відносин держави. Економічна природа митного тарифу. Імпортне/експортне мито. Механізм розрахунку та стягнення мита.

Тема 12. Митні збори. Єдиний збір. Акцизний збір. Податок на додану вартість.

Тема 13. Форми, умови та способи забезпечення зобов'язань перед митними органами. Забезпечення сплати митних платежів фінансовими гарантіями. Інші способи забезпечення здійснення митних платежів при митному оформленні.

Тема 14. Характеристика системи митного оформлення вантажних перевезень. Зовнішньоторговельні документи.

Тема 15. Поняття контрабанди та організація боротьби з нею. Поняття порушення митних правил як адміністративного правопорушення. Поняття контрабанди як кримінального злочину

План лекцій, практичних і лабораторних занять

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних (ПР) та лабораторних занять (ЛР)
	2	Лекція 1. Тема 1. Загальні положення митного оформлення. Зони митного контролю. Режим зони митного контролю.		ПР-1 Опрацювання лекційного матеріалу
	2	Лекція №2. Тема 2. Гармонізована система опису та кодування товарів. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД).	2	
	2	Лекція №3. Тема 3. Ідентифікація вантажу та визначення його країни походження. Сертифікація вантажів.		ПР-2 Опрацювання лекційного матеріалу 2,3
	2	Лекція №4. Тема 4. Поняття та основне призначення митної вартості. Контрактна (фактурна) вартість товару.	2	
	2	Лекція №5. Тема 5. Методи визначення митної вартості товарів.		ПР-3 Розрахунок митної вартості товарів за вихідними даними
	2	Лекція №6. Тема 6. Декларування митної вартості суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Загальна характеристика міжнародних правил тлумачення торгових термінів Інкотермс.	2	
	2	Лекція №7. Тема 7. Використання Інкотермс для розрахунку митної та фактурної вартості.		ПР-4 Опрацювання лекційного матеріалу 6,7
Модульний контроль знань				
	2	Лекція №8. Тема 8. Форми письмового декларування. Види митних декларацій. Загальна декларація прибуття.		
		Лекція №9. Тема 9. Поняття митного режиму, його види та значення. Характеристика митних режимів (імпорт, реімпорт, експорт, реекспорт, транзит).		ПР-5 Опрацювання лекційного матеріалу 8,9
	2	Лекція №10. Тема 10. Види митних режимів: тимчасове ввезення, тимчасове вивезення, митний склад, вільна митна зона, безмитна торгівля, переробка на митній території, переробка за межами митної території, знищення або руйнування, відмова на користь держави.	2	
	2	Лекція №11. Тема 11. Роль митних платежів в системі економічних відносин держави. Економічна природа митного тарифу. Імпортне/експорте мито. Механізм розрахунку та стягнення мита.		ПР-6 Розрахунок митних платежів при митному оформленні транспортних засобів.

	2	Лекція №12. Тема 12. Митні збори. Єдиний збір. Акцизний збір. Податок на додану вартість.	2	
	2	Лекція №13. Тема 13. Форми, умови та способи забезпечення зобов'язань перед митними органами. Забезпечення сплати митних платежів фінансовими гарантіями. Інші способи забезпечення митних платежів		ПР-7 Розрахунок митних платежів при митному оформленні товарів та інших предметів
	2	Лекція №14. Тема 14. Характеристика системи митного оформлення вантажних перевезень. Зовнішньоторговельні документи.	2	
	2	Лекція №15. Тема 15. Поняття контрабанди та організація боротьби з нею. Поняття порушення митних правил як адміністративного правопорушення. Поняття контрабанди як кримінального злочину	2	ПР-8 Опрацювання лекційного матеріалу
Модульний контроль знань				
Залік з дисципліни				

Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Основна література до всіх тем:

1. Основи митної справи [Текст]: Навч. посіб. / За ред. П.В. Пашка. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Т-во "Знання", К00, 2002. - 318с.
2. Митний контроль та митне оформлення [Текст]: Навч. посіб. / За ред. М.М. Каленського, П.В. Пашка. - К.: Т-во "Знання", К00, 2002. - 284с.
3. Технічні засоби митного контролю [Текст]: Підручник. - Львів-Київ: "Тріада Плюс", "Алерта", 2007. - 392с.
4. Зельніченко О.І., Михайлов В.І., Тихонова Н.П. Митна справа [Текст]: Підручник. - К.: Київ.держ.торг.-екон.ун-т, 2000. - 190с

Додаткова література до всіх тем:

1. Митний кодекс України. - К.: Центр учбової літератури. - 2021. - 340с.
2. Зеркалов Д.В. Інкотермс [Текст]: Посібник. – К: Дакор, КНТ, Основа, 2007. - 128с.
3. Науменко В.В. Нові митні правила і блок-схемах [Текст]: Довідник-посібник. – К.: НТФ "Інтес", 2003
4. Закон України "Про митну справу в Україні"
5. Порядок взаємодії митниць і залізниць України при переміщенні через митний кордон товарів та інших предметів у вантажних поїздах. - Укрзалізниця. - 2001. - 56с.
6. Митна справа [Текст]: Словник-довідник. – Х.: Видавнича група "РА-Каравелла", 2000

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://metod.kart.edu.ua/>
2. <http://www.uz.gov.ua>
3. <http://www.sfs.gov.ua/>
4. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. <http://cmpt.com.ua/helpful-information/rules-of-entry-to-ukraine/procedure-customs-control-tourists-who-follow-in-ukraine-cars-buses>

Вимоги викладача

Команда викладачів:

Пестременко-Скрипка Оксана Сергіївна (<http://kart.edu.ua/pro-kaf-zsv-ua/kolectuv-kafedru-zsv-ua/pestremenko-skripka-os-ua>) – лектор з аналізу ризиків в митній справі - старший викладач кафедри залізничних станцій та вузлів в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.т.н. за спеціальністю 05.22.01 Транспортні системи у УкрДУЗТ у 2018 році. Напрямки наукової діяльності: аналіз напрямків розвитку прикордонних передавальних станцій.

Вивчення навчальної дисципліни «Митне оформлення вантажних перевезень» потребує:

- виконання завдань згідно з навчальним планом (індивідуальні завдання, самостійна робота тощо);
- підготовки до практичних занять;
- роботи з інформаційними джерелами.

Підготовка до практичних занять робіт передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення методичного матеріалу.

Рішення практичних завдань повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам (мати всі необхідні складові), що висуваються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання студентом такої роботи), відсутність ознак повторюваності та плагіату.

На практичних заняттях присутність студента є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали відсутність знань з основних питань теми. Студент повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Відвідування студентами лекцій є обов'язковим. За кожну пропущену без поважних причин лекцію число балів при оцінюванні за модуль за відвідування занять зменшується на 2 бали. Пропущені лекції не відпрацьовуються.

Студент має право оформити письмово бажання самостійного вивчення курсу дисципліни без відвідування лекцій та практичних занять за згодою лектора та керівника практичних занять та наданням відповідного розпорядження по факультету, підписаного деканом факультету.

Активність на практичних заняттях оцінюється (% від суми балів за активність):

- за їх відвідуванням (10 %);
- ступенем залученості (участь в обговореннях питань за тематикою занять) (40 %);
- ступенем та кількістю вірних відповідей (40 %);
- виконанням індивідуальних завдань за тематикою заняття (10 %).

Заплановані результати навчання

Результатами вивчення дисципліни "Митне оформлення вантажних перевезень" має стати оволодіння знаннями щодо:

- застосування митного законодавства при організації та оформленні перевезень вантажів, товарів, рухомого складу і пасажирів у міжнародному сполученні;
- організації митного оформлення транспортної документації експортно-імпортних перевезень;
- визначення митних режимів при переміщенні вантажів та товарів через митний кордон держави;
- визначення методів та форм митного контролю при переміщенні вантажів та товарів через митний кордон держави;
- визначення технології взаємодії адміністрації залізниць та митних органів при здійсненні міжнародних перевезень.

Отримані професійні навички і вміння, які завжди, затребувані на ринку праці, оскільки фахівці з транспортних технологій на залізничному транспорті з поглибленими знаннями митного законодавства працюють, як в державному, так і приватному секторі економіки; транспортно-закупівельних організаціях з зовнішньоекономічною діяльністю; в транспортно-експедиторських компаніях.

Контрольні заходи результатів навчання

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), оцінювання виконання індивідуальної роботи, підсумкове тестування, іспит. При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ (<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>).

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання, принцип формування якої наведено у таблицях. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за різними видами навчального навантаження, що наведено у таблиці.

Отримана сума балів доводиться до відома студентів перед проведенням модульного контролю. Студентам які набрали від 60 до 100 балів і згідно з цією сумою, відповідна оцінка модуля проставляється до заліково-екзаменаційної відомості.

Оцінка заліку визначається, як середньоарифметична оцінок двох модулів.

Максимальна кількість балів за модуль			
Поточний контроль	Модульний контроль (Тести)	Сума балів за модуль	
		Модуль 1	Модуль 2
До 60	До 40	До 100	До 100
Відвідування занять (лекцій/практичних)*		10	10
Активність на практичних заняттях (усні відповіді, письмові роботи)		50	50
Виконання індивідуального завдання		-	-
Підсумок		До 60	До 60

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до державної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C,D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>.